

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2017

Основними відмінностями є те, що форма являє собою зовнішній вираз фінансового контролю. Під видом фінансового контролю фактично розуміють один з його елементів, який має специфічні відмінні від інших ознаки. Метод виражається як сукупність засобів його проведення. Співвідношення цих понять полягає у тому, що кожна така категорія використовується у кожному випадку проведення фінансового контролю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Толковый словарь русского языка / [С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова]. – М. : «Азъ», 1960. – 3319 с.
2. Словник-довідник правових, політологічних, соціологічних та економічних термінів: навчальний посібник / [І. П. Байрак, В. К. Збарський, О. В. Грабовський, В. І. Курило, Л. І. Курило]. – К. : Міленіум, 2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://elibrary.nubip.edu.ua/3910/1/%D0%A1%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf>.
3. Стефанюк І. Державний фінансовий контроль: класифікаційні характеристики / І. Стефанюк // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 4. – С. 42–51.
4. Репетько О. О. Методологічні підходи до розмежування форм і методів фінансового контролю в теорії та практиці державного управління / О. О. Репетько // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10roopdu.pdf>.
5. Ямненко Т. М. Форми реалізації фінансового контролю / Т. М. Ямненко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 2 (3). – С. 291–296.
6. Про державний фінансовий контроль : проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF1K400A.html.
7. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 07 серпня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Косиця О.О.,

*к.ю.н., викладач кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Роль поліцейських органів важко переоцінити. Так, організація Vision of Humanity склала рейтинг найбезпечніших для життя країн під назвою Global Peace Index. Індекс

характеризує показники рівня насильства всередині держави та агресивності її зовнішньої політики. Найбезпечнішою для життя країн визнано Ісландію, другою за миролюбністю країною є Данія та Австрія. Також у першій десятці опинилися Нова Зеландія, Португалія, Чехія, Швейцарія, Канада, Японія та Словенія. Україна в списку займає 156 місце з 163 позицій, розташовується між Центральною Африканською Республікою і Суданом, з таким же низьким рівнем безпеки країни: Туреччина, РФ, Афганістан, Пакистан, Нігерія. Внутрішня стабільність України також залишається причиною для занепокоєння, враховуючи повільний прогрес в боротьбі з корупцією і в реформуванні державних інститутів [1, с. 11]. Відповідно до даних Моніторингу прогресу реформ, опублікованого Національною радою реформ, у 2015 році 47 % опитаних громадян України позитивно оцінювали зміни в правоохоронній сфері, вже у 2016 році – показник знизився до 35 %, рівень інформованості про реформи у правоохоронній сфері у 2015 році також був вищий ніж у 2016 році (з 70 % до 42 %) [2].

Науково-теоретичне підґрунтя для роботи в заданому напрямі складають наукові праці й розробки вітчизняних і зарубіжних фахівців, таких як Ю. Е. Аврутін, І. Є. Андреевський, К. С. Бельський, В. Т. Білоус, Й. І. Горінецький, І. А. Горшенева, А. В. Губанов, Я. М. Когут, А. Т. Комзюк, М. П. Смирнов, Ю. М. Старілов, М. К. Палібін та ін., адже термін «поліцейська діяльність» є частиною загальної теорії правової системи суспільства. Розгляд поліцейської діяльності як політико-правового явища в рамках історичного підходу здійснювали А. В. Горожанін, С. П. Матвеев, М. М. Москаленко, І. І. Мушкет, О. С. Проневич, А. Г. Соломаха Ю. П. Соловей, В. М. Шадрін та ін.

У зв'язку з реформою правоохоронної системи України, трансформацію міліції в поліцію, окресленням нових завдань і принципів діяльності органів поліції, реформуванням кримінальної юстиції, створенням якісно нових антикорупційних структур постає питання понятійно-категоріального апарату, яким слід користуватись в законодавчих актах, внутрішньовідомчих документах, навчальній та науковій літературі.

Проведеним аналізом встановлено, що терміни поліцейська діяльність і поліцейські органи у вітчизняному законодавстві не використовуються взагалі, вкрай рідко зустрічаються у науковій та публіцистичній літературі. Суперечливим є ототожнення деякими науковцями понять поліції (поліцейських органів) та правоохоронних органів, їх компетенції, завдань, структури. З цією метою висвітливо підходи науковців XIX-XX ст. до поліцейської діяльності як окремого наукової категорії та самостійного правового субінституту.

Один з основних розробників і прихильників теорії правової держави Р. Моль висунав низку засадничих положень, які стосуються поліцейської діяльності: 1) є

виключно діяльністю уряду та його органів; 2) завдання поліції полягає в гарантуванні безпеки окремої людини та її майна; 3) існує для захисту інтересів суспільства і має підпорядковуватися закону [4]. Ю. Л. Панейко вважає, що поліцейська діяльність держави полягає в охороні публічної безпеки, публічного спокою і публічного порядку. Поняття поліції як діяльності дослідник пропонує відмежувати від поняття поліції як певної інституції, як певного корпусу в цьому значенні [5, с. 323–325].

Відомий поліцейст І. Є. Андреевський вважає, що поліцейська діяльність є діяльністю держави та полягає у спостереженні за підприємствами приватних осіб, союзів та спілок, які мають на меті забезпечити умови безпеки та благополуччя з прийняттям зі свого боку сторони заходів для забезпечення цих умов [6, с. 2]. Схожу точку зору виказує і М. К. Палібін, який вважає, що поліцейська діяльність полягає в спостереженні за підприємствами приватних осіб, спілок і товариств, що мають на меті забезпечити умови безпеки і добробуту, і в прийнятті зі свого боку заходів щодо забезпечення цих умов, при недостатності для того приватної і суспільної діяльності [7, с. 1–2], та ототожнює її із внутрішнім управлінням.

І. Т. Тарасов визнавав, що заміна поняття «поліція» поняттям «адміністрація» або «внутрішнє управління» не є правильною і що за об'єктивного підходу до цього питання необхідно називати *поліцією* сукупність установ, яка складає лише частину великого цілого, тобто адміністрації [8, с. 11–15]. У розумінні І. Т. Тарасова сферою застосування адміністративного примусу є здійснення поліцейської діяльності (поліцейське затримання, адміністративний нагляд за злочинцями, заходи попередження, санітарно-медичні заходи тощо).

Інший вчений-адміністративіст В. М. Гессен стверджував, що поліцейською діяльністю є не адміністративна діяльність взагалі, а лише певний вид державної діяльності, спрямованої на підтримку безпеки і порядку, що пов'язана із застосуванням примусової влади [10, с. 21].

Вдосконалення чинного законодавства та ефективне реформування системи неможливе без урахування історичних набутків організаційно-правового регулювання діяльності поліції через призму еволюції її виникнення у зарубіжних країнах [9, с. 265].

Повернення даної категорії у склад понятійного апарату адміністративного права принесе беззаперечну користь як правоохоронній практиці органів виконавчої влади так і адміністративно-правовій науці [3, с. 186].

В європейській юридичній науці поліцейську діяльність розуміють як «діяльність внутрішнього управління, через яку окремі особи захищаються від загрожуючої їм небезпеки, від оточуючих стихійних і особистісних сил, нейтралізуючи ці сили,

встановлюючи їм межі» [11, с. 16]. Вдале і досить змістовне розуміння поліцейської діяльності пропонує В. М. Шадрін як особливий вид соціальної, державно-управлінської діяльності, що здійснюється на основі закону і в інтересах суспільства, спрямованої на охорону і підтримку громадського порядку, забезпечення громадської безпеки заходами примусу [12, с. 112]. К. С. Бельський під поліцейською діяльністю в загальному плані розуміє особливий вид державно-управлінської діяльності, спрямованої на охорону громадського порядку, забезпечення громадської (і будь-якої іншої) безпеки та пов'язана із застосуванням державного примусу [3, с. 34] та вбачає відмінність поліцейської діяльності від правоохоронної насамперед у тому, що правоохоронна діяльність – це не завжди діяльність державних органів, а поліцейська діяльність завжди здійснюється від імені держави. Якщо правоохоронна діяльність необов'язково повинна здійснюватися у формі правозастосування, то поліцейська діяльність завжди пов'язана із застосуванням права, більше того, вона пов'язана із застосуванням заходів офіційного фізичного примусу [3, с. 186].

Я. М. Когут висловлює позицію, що поліцейська діяльність є видом правоохоронної діяльності уповноважених державою суб'єктів публічної адміністрації, що спрямована на встановлення та забезпечення правопорядку, з можливістю застосування заходів адміністративного примусу в передбачених законом випадках [13].

Й. І. Горінецький сутність поліцейської діяльності зводить до виявлення і розслідування злочинів, кримінального переслідування [14], та розгляд поліцейської діяльності лише як діяльності із виявлення і розслідування злочинів, та кримінального переслідування є вузьким та неповним. Поліцейська діяльність передбачає більш широкий обсяг завдань і повноважень, є інститутом забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави.

Державний примус та озброєність покладено в основу визначення поліцейської діяльності за О. С. Проневичем [15], який пропонує розглядати її як один з видів державно-управлінської (адміністративної) діяльності, що реалізується наділеними спеціальною компетенцією застосування державного примусу озброєними органами державної виконавчої влади (формаціями), уповноваженими здійснювати охорону правопорядку, забезпечувати внутрішню безпеку, особисті та майнові права громадян.

Системне уявлення про поліцейську діяльність дозволяє розглядати її як частину правоохоронної діяльності. Ситуація, яка склалася в адміністративному праві щодо сутності поняття поліцейської діяльності, основних ознак та елементів, його співвідношення з правоохоронною діяльністю, створює передумови для наукового пошуку, переосмислення, та приведення її у відповідність до задекларованих

законодавчих норм та викликів суспільства. Введення в правовий обіг вказаної наукової категорії обґрунтовується сучасною правоохоронною діяльністю як України так і Європейських країн.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо *поліцейську діяльність* розглядати як вид державно-управлінської діяльності у правоохоронній сфері, мета якої полягає у служінні суспільству та реалізується спеціальними органами, уповноваженими від імені держави здійснювати охорону прав і свобод людини, протидіяти злочинності, підтримувати публічну безпеку і порядок, із застосуванням превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Офіційний сайт Vision of Humanity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/06/GPI-2016-Report_2.pdf
2. Офіційний сайт Національної Ради реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reforms.in.ua/ua/system/files/reports/full_web_02_2017.pdf
3. Полицейское право. Лекционный курс / К. С. Бельский ; [под ред.: Куракина А. В.]. – М. : Дело и Сервис, 2004. – 816 с.
4. Моль Р. фон. Энциклопедия государственных наук / Роберт [фон] Моль; [пер. А. Попова]. – С.-Петербург.; М. : Издание Н. О. Вольфа, 1868. – 591 с.
5. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина (за викладами професора Юрія Панейка) / Укладачі: В. М. Бевзенко, І. Б. Коліушко, О. Р. Радишевська, І. С. Гриценко, П. Б. Стецюк. – Київ : ВД «Дакор», 2016. – 464 с.
6. Андреевский Иван Ефимович. Полицейское право : [в 2-х т.] / И. Е. Андреевский. – [2-е изд., испр. и доп.]. – СПб., 1874–1876. – Т. 2. – 727 с.
7. Палибин М. К. Повторительный курс полицейского права / М. К. Палибин. – [2-е изд.]. – СПб., 1900. – 234 с.
8. Тарасов И. Т. Лекции по полицейскому (административному) праву. Т. 2 / И. Т. Тарасов. – М. : Печатня А. И. Снегиревой, 1908. – 266 с.
9. Солнцева Х. В. Поняття «поліцейська діяльність» в Україні та США / Х. В. Солнцева // Право та інновації. – 2016. – № 1 (13). – С. 264–269.
10. Гессен В. М. Лекции по полицейскому праву / В. М. Гессен. – СПб. : Типография «Съвеър», 1907–1908. – 220 с.
11. Губанов А. В. Полиция зарубежных стран. Организационно-правовые основы, стратегия и тактика деятельности. – М., 1999. – 288 с.
12. Шадрин В. М. Полицейская деятельность как объект исследования (историко-

правовий аспект) / В.М. Шадрін // Вестник Челябинского государственного университета. – 2003. – № 1. – том 9. – С. 111-117.

13. Когут Я. М. Щодо поняття адміністративно поліцейської діяльності / Я. М. Когут // Митна справа. – 2013. – № 5(2.2). – С. 321–326.

14. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні і практичні аспекти : дис... канд. юрид. наук :. 12.00.01 / Й. І. Горінецький ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2005. – 203 с., с. 45

15. Проневич С.О. Поліцейська діяльність як вид державно-управлінської діяльності [Електронний ресурс] / О. С. Проневич // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 350-356. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Леунова В.О.

Студентка V курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Солонар А.В.

к.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права

Сумського державного університету

На сьогодні значною загрозою сталому розвитку нашої країни є корупція і її негативні прояви. Корупція входить до топ – 10 актуальних проблем сьогодення, а більшість вчених запевняє, що корупція та її прояви це хвороба ХХІ століття.

Досвідчені вчені розглядають корупцію та прояви від неї - як слабкості людини. Стверджувалося, що вона може відігравати навіть позитивну роль у процесі реформування суспільства. Проте на рубежі ХХ—ХХІ ст. вона стала реальною загрозою подальшого розвитку суспільства навіть у розвинутих країнах. Аналіз індексу корумпованості країн світу, який щорічно проводиться міжнародною організацією «Transparency International», продовжує свідчити, що Україна залишається однією з найбільш корумпованих країн світу: у 2006 році вона посідала 99 місце, у 2010 році — 134, у 2011 році — 152 і в 2012 році — 144 місце, а на сьогоднішній день посідає – 134 місце [1].

Спостерігаючи розвиток корупції та вивчаючи статистику корупційних злочинів в Україні, слід наголосити на тому, що її рівень залишається на одному й тому ж місці. Боротьба з корупційною злочинністю в Україні має включати в себе відповідний комплекс